

Hoofdkop = Hoe Dennis Abdelkrim werd.

Intro= Sommige jongens van negentien dromen van Yolante Cabau van Kasbergen, de perfecte gitaarrif of een eigen auto. Dennis droomt van Mekka. Hij bekeerde zich tot de islam, liet zijn baard staan en draagt oosterse gewaden. "Ik stond voor de keuze: afglijden of radicaal alles omgooien."

Credits = Tekst: Marloes de Moor, foto's: Johannes Abeling

"Hier zo ongeveer is het." Dennis wijst met de punt van zijn groene Nike-sportschoen op een betonnen vloer onder de brandtrap. Daar is een schemerige uitsparing te zien. Vanuit een raam ernaast valt daglicht naar binnen. "Hier bad ik altijd. Richting Mekka. Het kon net, zo vlak onder de trap. Je zit niemand in de weg. En nu mag het niet meer van school. Ik merk dat de weerzin tegen de islam groeit, dat is een maatschappelijke ontwikkeling." Hij werpt nog maar weer eens een blik op de plek: "Waar doen ze nou moeilijk over? Zo'n rotplekkie." Onder zijn arm draagt hij zijn groen met beige gestreepte bidkleedje. "Maar ik ben er nog niet klaar mee. Ik ben in gesprek met de Commissie Gelijke Behandeling en heb een mail gestuurd naar de directie van de school."

Zijn moeder noemde hem negentien jaar geleden Dennis, maar sinds anderhalf jaar heet hij Abdelkrim. Dienaar van de menslievende, betekent dat.

"Je hoeft je naam niet per se te veranderen als je je bekeert tot de islam. Maar ik kwam erachter dat Dennis afstamt van Dionysos, god van de wijn, en dat vond ik niet zo prettig." Hij begrijpt dat het soms verwarrend is, dus mogen zijn klasgenoten hem voorlopig gewoon Dennis noemen. Sinds twee weken volgt hij de opleiding helpende zorg en welzijn aan het ROC van Amsterdam, locatie Gaasterlandstraat.

Dennis valt op en niet alleen omdat hij de enige jongen in de klas is. Het zijn vooral zijn gehaakte mutsje en lange baard die de aandacht trekken.

Klasgenote Farahuz herinnert zich de eerste keer dat Dennis hen in volledige verbazing achterliet: "Hij zei opeens dat-ie de klas uit moest, omdat hij ging bidden."

Ze giechelt. "Wil je echt weten wat ik dacht? Ik dacht: Die is gek. Echt waar. Ik dacht: die is helemaal gek."

"Wat is daar raar aan, jij gaat toch ook de klas uit om een smsje te versturen?", protesteert Dennis.

Pinza, gekleed in grijs joggingpak met daarover heen een grote gouden ketting, kijkt onverzettelijk voor zich uit. "Ik vind Dennis een vervelende jongen. Hij praat heel veel, en veel te snel. Ik begrijp er niets van wat hij allemaal uitkraamt," zegt ze op een toon die geen tegenspraak duldt.

Dennis lacht: "Dat vind ik karakter. Ik kan het wel waarderen."

Veel leerlingen kijken naar hem als hij door de gangen loopt met zijn baard en mutsje, en in zijn rechterhand een Vomar-boodschappentas vol schoolboeken. Hij is het gewend. "Ze kijken, maar ze zeggen niets."

Andere moslims zijn volgens hem blij dat hij een van hen is geworden. "Je moet het zien alsof je in een brandend huis staat. Dan ben je toch ook blij als je daar een voor een mensen uit ziet komen. Weg van drank, seks, overspel, leugens en discriminatie."

Fadoua, een van zijn klasgenoten, is moslima. Ziet zij dat ook zo? Ze denkt even na en bekennt dan: "Eigenlijk wel, ja."

Ze wil alleen niet op de foto voor het artikel. "Je vader zal blij zijn als hij ziet dat je netjes in de klas zit," zegt Dennis en draait zich om naar Sher, de docente. "En u, straks komen ze u interviewen: mevrouw, die radicale jongen heeft dus bij u in de klas gezeten. En wat voor

jongen was het nou?” Hij is duidelijk in zijn element, spreekt snel en heeft de lachers op zijn hand. Overal heeft hij een gevat antwoord op, doorspekt met zelfspot.

Sher is zijn mentor. Ze heeft Dennis sinds een paar weken in de klas. “Hij is er heel open over dat hij moslim is, beslist niet stijf of rechtlijnig. Hij maakt vaak grapjes en is erg druk. Een leuke aanwinst voor de klas.”

Buiten op schoolplein hangen Rachid (14) en Burhan (16). Ze hebben Dennis wel eens zien lopen, ‘die gast met die baard’.

“Waarom wil hij dat? Dat vraag ik mij af. Waarom doet hij dat?” Het lijkt Burhan oprecht te verbazen.

“Hij lijkt een papegaai, hij praat ons na,” schaterd Rachid.

“Bidt hij vijf keer per dag ...Doe hij dat? Wow.” Hun ogen dwalen af naar een hooggehakt meisje dat voorbij paradeert. Het is onduidelijk of dat ‘wow’ op de religieuze discipline van Dennis slaat of op het meisje. “Ik doe wel Ramadan, ” zegt Burhan snel en dooft zijn sigaret.

<tussenkop> Te groot ego

Dennis was veertien jaar toen hij voor het eerst de bijbel las. Toen die uit was, pakt hij de Thora. En tenslotte de Koran. “Ik interesseerde me in religies en zocht iets wat bij me paste. Mijn vader is atheïst en mijn moeder was Nederlands hervormd, maar deed er weinig aan. Ik ben niet opgevoed met een geloof. Toch had ik daar wel behoefte aan. Met het Christendom kon ik niks. Toen ik naar de Katholieke kerk ging. zat ik tegenover een glas in loodraam met daarop een afbeelding van Jezus en God. Zij waren blank afgebeeld. Dat ging er bij mij niet in. Blank superioriteitsgevoel hoort niet thuis in een godshuis.”

Het duurde nog zeker twee jaar voordat hij echt overtuigd was van zijn keuze. “Mijn ego was nog te groot. Puber hè. Ik vond mezelf te belangrijk. En juist dat ego moet je opzij zetten als moslim. Het omslagpunt kwam toen mijn moeder zich in tweeën dronk. Ik kan het wel gaan romantiseren, maar het was hard. Ik dacht: zo kan het leven toch niet zijn. Er wordt zoveel aangeboden dat niet goed voor ons is: drank, overspel, seks. Zo wil ik niet leven. Ik kon twee dingen doen: afglijden of alles radicaal omgooien.”

Hij heeft nog een paar halfbroers en zussen die tientallen jaren ouder zijn. Zijn vader hertrouwde met zijn moeder die een meervoudig gehandicapte zoon had. Om hem een broertje te schenken, kregen ze Dennis. Helaas overleed zijn gehandicapte broer toen hij zestien jaar was.

Dennis gebruikte nooit drank of drugs, maar een makkelijke jongen was hij in die tijd ook niet. “Ik zat op een zmok-school, voor zeer moeilijk opvoedbare kinderen. Dan weet je het wel. Ik kon goed liegen, niet van andermans spullen afblijven en ik hield, tsja, ook wel van vrouwen.” Dat laatste spreekt hij wat beschaamd uit.

Op zijn zeventiende leerde hij de Somalische Hodan kennen. Ze volgden dezelfde mbo-opleiding voor economie en handel. “Hij bood me damessportschoenen te koop aan,” vertelt Hodan. Nee, ze vond hem niet meteen leuk. En die sportschoenen hoefde ze ook niet. De liefde kwam pas later toen ze vaker met elkaar praatten.

Dennis bestrijdt vurig dat alleen zijn verliefdheid hem over de streep trok. “Ik was er altijd al mee bezig. Welke jongen van dertien jaar leest voor zijn plezier de Bijbel en de Koran? Het is een samenloop van omstandigheden. Als ik niet getrouwd was, was het ook zo gegaan. Ik ondervind hier maatschappelijke hinder van, omdat mensen je minder snel aannemen met een baard of *djellebah* en zij vaak een negatieve indruk hebben van de islam. Waarom zou ik dit allemaal doen als ik daar niet zelf honderd procent achterstond?”

Inmiddels is hij met Hodan getrouwd en hebben ze samen twee dochters: Aaliyah van 14

maanden en Imaan van 8 weken.

“Het is snel gegaan,” geeft Dennis toe. Hij had het nooit voorzien. “In mijn vriendengroep was ik altijd de maagd, durfde weinig. Want ja, ik heb wel een grote mond, maar van binnen ben ik best verlegen. Als ik verliefd was, vertelde ik dat ook nooit aan mijn ouders. Dat vond ik gek.”

Hij probeert een uitkering op zijn studie te krijgen om rond te kunnen komen en anders zal hij misschien een bijbaantje moeten zoeken. “We wonen bij mijn vader op de bovenverdieping. Daarvoor betalen we huur, maar als we een maandje krap zitten, hoeven we niet bang te zijn dat we eruit moeten.”

Dennis werkte als meteropnemer bij de Nuon op, maar nam ontslag en begon weer aan een mbo-opleiding. “Dat werk strookte niet met mijn geloof. Ik moest te vaak mensen lastigvallen op etenstijd. Maar ook het feit dat ik hun vragen moest afkappen en mijn bezoek kort moest houden, stuitte me tegen de borst. Dat vond ik niet fijn, want ik wil juist graag iets voor anderen betekenen. Hierna ga ik nog SPW doen. Ik wil uiteindelijk in de gevangenis gaan werken als geestelijk verzorger.”

Denk het mutsje en de baard weg en Dennis verschilt uiterlijk niet zoveel van andere jongens van zijn leeftijd. Hij draagt zijn spijkerbroek losjes op de heupen en heeft een hip grasgroen t-shirt aan. Maar zelf ziet hij dat anders: “Mode vind ik belachelijk. Ik laat me niet door Italiaanse homo’s voorschrijven wat ik aan moet.”

Is zijn baard dan geen mode?

“Ik draag een baard, omdat ik mijn leven probeer af te stellen naar de kenmerken van profeet Mohammed. Er zijn overleveringen van hoe hij omging met situaties, hoe hij zich wast, hoe hij sprak, hoe hij zich kleepte en wat zijn haar en baarddracht was. Deze levensstijl (sunnha) staat model voor elke moslim van China tot Engeland.”

En om het luchtig te houden, voegt hij eraan toe: “Kleren maken de man, mutsjes de moslim.”

<tussenkop> Onverwoestbare opgewektheid

We ontmoeten Dennis voor het eerst op de 3^e Nationale Bekeerlingendag in de Omar al Farouk moskee te Utrecht. Daar zijn meer jongens zoals hij: Nouredin Steenvoorden, Marc Reuvers en Anouar, die niet met zijn achternaam genoemd wil worden, omdat zijn ouders nog van niets weten. Ze stralen de onverwoestbare opgewektheid uit die ook wel op EO-jongeredagen zichtbaar is. Marc Reuvers slaat zijn handen ineen: “Fantástisch dat jullie er zijn. Het belooft een geweldige dag te worden. Tast toe! Neem wat je maar wilt: broodjes, koffie. Geniet!” Zijn ogen twinkelen.

Dennis is ernstig die dag. Een andere Dennis dan op school. Hij draagt een crèmekleurige *djellabah* en schrijdt rond met de plechtigheid van een dienaar.

Op het podium in de moskee wordt op dat moment een Nederlandse jongen bekeerd. Zijn moeder kijkt toe vanaf het balkon. Een traan stroomt over haar wang. Troostend legt een medewerkster haar hand op haar schouder “Heeft u het er moeilijk mee?” De vrouw knikt en snuit haar neus.

Wat dat betreft heeft Dennis geluk gehad. Zijn vader vindt het allemaal prima. “Soms komt hij mijn kamer binnen als ik zit te bidden. Thuis lees ik ook de *qur* op een traditionele standaard. Kijkt hij nooit raar van op. Ik ben mezelf en hij ook, met wederzijds respect.”

Dennis vindt dat hij veranderd is: "Ik wil graag een goed mens zijn. Sociaal. Ook let ik beter op mijn taalgebruik. Ik wil netjes formuleren, scheld niet en oordeel niet. Het is niet altijd makkelijk, maar ik werk er aan."

Zijn vrienden van vroeger ziet hij minder. "Ik kom op plekken waar zij niet zijn, onze werelden lopen uiteen. Toch distantieer ik me niet van hen. Ik beperk alleen het contact. De meeste van mijn vrienden zijn moslim en tref ik in de moskee."

<tussenkop> Romantiek van de islam

Dennis praat veel over religie. Heel veel. Ook over het jodendom en het christendom. Maar steeds springt de islam er als beste uit.

Een mobiele telefoon heeft hij niet – "op een gegeven moment had ik de AIVD vaker aan de lijn dan mijn eigen vrouw. Nee hoor, ik ben gewoon niet zo technisch" - dus verloopt het contact met hem voornamelijk per email. Hij sluit elke brief af met 'Vrede zij met u en de mensen rondom u, salaam aleikum.'

Na schooltijd reizen we van Amsterdam Rai met hem mee naar Haarlem, waar hij met zijn vrouw en kinderen bij zijn vader woont. In de overvolle metro torent hij met zijn lange lichaam boven de rest uit. Verschillende blikken schieten in zijn richting: ongerust, angstig, nieuwsgierig, verwonderd. Dennis is er immuun voor. "Als de deuren opengaan en een man probeert nog binnen te glippen, heeft hij zijn grap al klaar, op luide toon: "Vol is vol, meneer. Waar u op stemt, weet u wel."

Een man die naast hem staat en dezelfde paal vasthoudt om zijn evenwicht te bewaren, zwijgt, maar zijn gezicht spreekt boekdelen.

"Jullie schamen je toch niet voor mij?" informeert Dennis.

Als we overstappen op de trein, waar het aanzienlijk rustiger is, zet hij zijn betoog voort.

"Veel mensen zien de romantiek van de islam niet. De gelijkheid van mensen, het zorgen voor vrouwen, ouderen en kinderen, de verplichting tot een huwelijk. Dat is mooi. Maar ook de geur van het parfum, de met hout bewerkt poortjes als je de moskee binnenkomt. De romantiek zit hem in de simpelheid: de dagelijkse orde en netheid. Belangrijk is de whudoe, deze wassing is verplicht voor het gebed als je bijvoorbeeld naar het toilet bent geweest, een wind hebt gelaten of je geslachtsdeel of billen hebt aangeraakt. Ik was me vijf keer per dag en altijd voordat ik ga slapen, zodat ik schoon ben als ik dood zou gaan in mijn slaap." Hij houdt van moskeeën zoals sommige mannen van snelle auto's. De taiba moskee in de Bijlmer is een van zijn favorieten. En die aan de Rozengracht. Elke week maakt hij een tocht langs verschillende moskeeën. "Ik pak het stratenboek erbij. Ze staan aangeduid met een blauw rondje en witte halve maan. Daar loop ik dan heen. Soms bestaan ze niet meer. Ik heb er bijzondere ontmoetingen met andere moslims. Als ik gereinigd binnenkom, mijn schoenen uittrek, de grond zie en kniel, voelt dat heel goed. Het gevoel van saamhorigheid: iedereen is gelijk."

Hij kijkt naar buiten en is even afgeleid: "Moet je nou toch zien, wat een stad. Al die kerktorens die getuigen van gespleten christendom. Een vriend van me zag de koepelgevangenis van Haarlem voor een moskee aan. 'Met een minaret erop zou hij nog mooier zijn, zei hij."

Op de vierzit aan de overzijde zit een passagier geamuseerd te lachen, terwijl hij Dennis aanhoort. Een lach die het midden houdt tussen verwondering en oprechte pret, alsof hij getuige is van een cabaretvoorstelling. De zakenman die naast hem zit, verstopt zich steeds dieper in zijn papieren, een frons tussen zijn wenkbrauwen.

Ook te voet, onderweg naar zijn huis, blijft Dennis ons wijzen op kerken en moskeeën. Hij kent ze allemaal en heeft bij elk een passende anekdote.

Hoe ziet hij zichzelf eigenlijk over vijf jaar? Is hij nog steeds zo bezield of is het denkbaar dat hij ooit het scheermes ter hand neemt, zijn *djellabah* verruilt voor een leren motorjack en vijf keer per dag rookt in plaats van bidt?

Uitgesloten. Dennis is zeker van zijn zaak, al houdt hij een slag om de arm: “Als moslim leef je met het besef dat God alles in de hand heeft. Daarom vermijden we uitspraken als ‘hier ben ik over vijf jaar.’” “Maar,” zegt hij, “het is wel een vraag die goed illustreert hoe serieus ik ben, dus ik beantwoord hem. Binnen vijf jaar wil ik naar Mekka en Bosnië. Die laatste plek kies ik om de islam in Europa beter te leren kennen. Politici beweren dat die er pas is sinds de immigratie na de Tweede Wereldoorlog en dat intrigeert mij. Mensen gaan voor de islam vaak naar Marokko of Iran, maar ik richt me liever op Europa. Ook wil ik graag Arabisch en Albanees leren spreken en hoop ik tegen die tijd een eigen huis voor mijn gezin te hebben.”

<tussenkop> Seksuele blik

Bij een eengezinswoning in Haarlem-noord houdt hij stil. Zijn vader Ben staat al in de deuropening: een lange man in houthakkershemd, innemend gezicht en wit haar. ‘Mijn pa is oerhollands’, zegt Dennis.

Ben werkte veertig jaar bij Artis. Hij begon als poepschepper en klom op tot chef bij de hoofdingang. Nu is hij met vut.

Toen hij ruimte over had in zijn koopwoning, bood hij Dennis aan om de bovenverdieping te betrekken. Zelf woont hij beneden, omringd door een bonte verzameling van beeldjes, foto’s en snuisterijen.

De bekering van zijn zoon verbaast hem nauwelijks: “Religieuze interesse heeft hij altijd al gehad. Kerken en moskeeën fascineerden hem.”

Boven verblijven de vrouw en kinderen van Dennis in een kleine sober ingerichte woonkamer. “Waar je nu zit, sliep mijn ma”, vertelt hij, “dit was vroeger namelijk de slaapkamer van mijn ouders”. Hun dagelijks leven verloopt zoals dat van een doorsnee gezin. Dennis doet de boodschappen en Hodan kookt, meestal Somalisch, maar soms ook Marokkaanse, Nederlandse of Italiaanse gerechten. ’s Avonds kijken ze samen tv: van RTL4 tot Pauw en Witteman. Dennis besteedt tussendoor nog tijd aan zijn Arabische lessen.

Op de overloop staan drie paar schoenen, want die moeten uit. Boven het crèmekleurige bankstel hangt een prent met Arabische tekens. “In de naam van God de erbarmen,” vertaalt Dennis. Zijn dochter zit vrolijk te kraaien in een kinderstoeltje. Hodan zit in een zwarte glanzende *abayah* een spelshow op tv te kijken.

Vader Ben is inmiddels ook op kousenvoeten boven gekomen en neemt plaats op het tweezitsbankstel. Onbewust heeft hij dezelfde houding als zijn zoon aangenomen, handen op de knieën, benen licht gespreid.

“Als Dennis steun vindt in de islam, vind ik dat alleen maar prachtig. Maar in sommige dingen kan ik me minder goed vinden. Dat vrouwen zich moeten bedekken vind ik niet nodig. Ik mag bijvoorbeeld graag naar klassiek ballet kijken, of naar ijsdansen. Daar kijk ik echt niet met een bepaalde seksuele blik naar, maar puur omdat ik het mooi vind.”

Dennis zucht. “Pa, de wereld bestaat niet alleen uit ijsdansen en niet iedereen kijkt ernaar zoals jij. Helaas zijn er ook andere mensen met ander gedrag in de wereld die vrouwen met achterliggende gedachten bejegenen. De islam komt juist op voor hen op en wil ze

beschermen. In Nederland zijn geen kledingvoorschriften, maar juist dat veroorzaakt dat jongeren gepest worden als ze niet dragen wat de mode is. Meisjes gaan zich bloot of sexy kleden, omdat ze onzeker zijn en slechte aandacht voor lief nemen.”

Zijn vader kijkt hem even aan en zegt dan berustend: “Oké, oké, ik hou mijn mond al. Ik bemoei me er ook te veel mee.”

Een lastige jongen is Dennis nooit geweest, vindt hij. “Hij had nooit uitspattingen, kwam op tijd thuis. Maar soms was hij te makkelijk en liet de dingen op z’n beloop. Op een dag ging hij opeens om zeven uur de deur uit. Ik wist niet wat ik zag. Hij lag altijd halve dagen op bed. Nu staat hij zes uur op om te bidden. En trouw vijf keer per dag. Ik ben zelf geen moslim, maar ik moet zeggen: ik vind het nogal vaak.”

Hij zwijgt even. “Hij bidt alleen niet goed.”

Dennis staat op en gebaart verontwaardigd naar de muur: “Ik bid naar Mekka, naar het zuidoosten dus.”

“Maar daar is het zuidoosten niet, jongen. Als je het doet, moet je het goed doen.”